

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 364/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Petrom Szársoiom, advokátom, Štefánikova 8, Michalovce, proti postupu Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tp 49/2020 a postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tpo 19/2021 a jeho uzneseníu z 3. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 7. júna 2021, doplnenou podaním doručeným ústavnému súdu 14. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 47 ods. 4, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 2 a ods. 4 a čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi a rozhodnutím všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Ďalej v ústavnej sťažnosti ústavnému súdu navrhuje, aby označené rozhodnutie všeobecného súdu zrušil a prikázal všeobecnému súdu prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu a priznal mu tiež primerané finančné zadosťučinenie v špecifikovanej výške, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie pre trestný čin prevádzachstva podľa ustanovení § 355 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. d) Trestného zákona, kde bol sťažovateľ vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) zo 16. októbra 2020, a to z dôvodov podľa ustanovení § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Okresný súd uznesením č. k. 3 Tp 49/2020 z 22. apríla 2021 (ďalej len

„prvostupňové uznesenie“) zamietol návrh príslušného prokurátora na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa a tiež zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, keď súčasne neprijal alternatívne opatrenia nahrádzajúce sťažovateľovu väzbu. O sťažnosti prokurátora podanej proti výroku o nepredĺžení väzby sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 8 Tpo 19/2021 z 3. mája 2021 (ďalej len „namietané uznesenie“), ktorým napadnuté prvostupňové uznesenie okresného súdu zrušil a nahradil ho vlastným rozhodnutím, ktorým predĺžil lehotu väzby sťažovateľa o jeden mesiac, teda do 14. júna 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k namietanému uzneseniu krajského súdu dôvodí, že je toto rozhodnutie arbitrárne a svojvoľné, keď sa podľa jeho vyjadrenia na jednej strane krajský súd stotožnil so závermi prvostupňového uznesenia okresného súdu, ktorý návrh prokurátora na predĺženie väzby zamietol, no na druhej strane rozhodol o predĺžení jeho väzby o jeden mesiac, čím podľa názoru sťažovateľa krajský súd de facto zhojil postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré podľa neho úkony v jeho meritórnej trestnej veci vykonávali iba sporadicky. Sťažovateľ argumentuje, že krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil okolnosťou, že orgány činné v trestnom konaní zabezpečovali listinné dôkazy cestou právnej pomoci z Ukrajinskej republiky, a táto okolnosť podľa neho nie je pravdivá, keďže podľa jeho vyjadrenia je preukázané, že týmito listinnými dôkazmi disponovali orgány činné v trestnom konaní najneskôr už 6. apríla 2021, teda tri dni predtým ako podal prokurátor návrh na predĺženie sťažovateľovej väzby. Sťažovateľ namieta, že je jeho väzba nezákonná vzhľadom na postup orgánov činných v trestnom konaní v jeho meritórnej trestnej veci spočívajúci v sporadickom vykonávaní procesných úkonov a tiež vzhľadom na nedostatok dôvodov podporujúcich jeho preventívnu a útekovú väzbu. Na tomto mieste konkretizuje, že uňho ako občana Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území dôvody útekovvej väzby neexistujú a súčasne nie sú dané ani dôvody preventívnej väzby, keďže podľa vlastného vyjadrenia je zamestnaný a disponuje dostatočnými úsporami, teda nemá dôvod páchať trestnú činnosť.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti formuluje aj námietky smerujúce proti postupu vo vedenom trestnom konaní, kde predkladá tvrdenia o porušení jeho práva na obhajobu v rámci trestného konania, keď mu podľa jeho vyjadrenia nebolo orgánmi činnými v trestnom konaní v počiatočnom štádiu vyšetrovania zabezpečené tlmočenie v jazyku, ktorému by rozumel v takej miere, ktorá by mu umožnila pochopiť zmysel a podstatu jeho obvinenia a účinne sa tomuto obvineniu brániť. Porušenie práva na obhajobu v rámci vedeného trestného konania odôvodňuje aj spochybnením zákonnosti svedeckej výpovede u jedného zo svedkov, ktorý bol vypočutý pred vznesením jeho obvinenia a u ktorého sťažovateľovi vzhľadom na následnú nedostupnosť tohto svedka nebolo umožnené opätovne ho za prítomnosti obhajcu vypočuť. Sťažovateľ v neposlednom rade v závere ústavnej sťažnosti vytyka orgánom činným v trestnom konaní nečinnosť v postupe vyšetrovania, a teda spôsobené zbytočné prietahy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o porušení jeho označených práv v konaní týkajúcom sa rozhodovania o predĺžení jeho väzby. V predostretej argumentácii sťažovateľ poukazuje na rozpornosť odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu a nedostatok konkrétnych dôvodov opodstatňujúcich v jeho prípade ustálenú útekovú a preventívnu väzbu. Namieta aj porušenie svojho práva na obhajobu v rámci vlastného trestného konania a zbytočné prietahy spôsobené podľa vyjadrenia sťažovateľa orgánmi činnými v trestnom konaní v štádiu vyšetrovania v prípravnom konaní.

6. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018). Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020).

7. Pri posúdení väzobnej trestnej veci sťažovateľa sa ústavný súd zameril na posúdenie otázky, či sa krajský súd s relevantnými okolnosťami väzobnej veci sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné a či ním zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či je väzba v prípade sťažovateľa zdôvodnená ústavne udržateľným spôsobom.

8. Z odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu vyplýva, že sa krajský súd stotožnil so závermi prvostupňového uznesenia okresného súdu, keď poukázal na to, že sa obmedzenia súvisiaceho s pandemiou ochorenia COVID-19 nevzťahovali na činnosť orgánov činných v trestnom konaní, a teda nemohli brániť plynulému vyšetrovaniu trestnej veci sťažovateľa, rovnako ani dlhodobá práceneschopnosť príslušného vyšetrovateľa nemohla predstavovať ospravedliteľnú okolnosť nečinnosti pri vyšetrovaní, takisto relevantným dôvodom na neukončenie vyšetrovania

v základnej lehote väzby nemohol byť ani návrh sťažovateľa ako obvineného na vykonanie špecifikovaného dôkazu (výsluch jedného svedka). Krajský súd takisto uznal, že v rámci vedeného vyšetrovania podstatná časť procesných úkonov bola vykonaná v úvodnej fáze, pričom následne aktivita vo vedenom vyšetrovaní výrazne upadla. Napriek uvedeným skutočnostiam krajský súd videl dôvody na predĺženie väzby sťažovateľa o lehotu jedného mesiaca, pričom za nich považoval obťažnosť vyšetrovanej trestnej veci spočívajúcu v rozsiahlosti vyšetrovanej trestnej činnosti páchanej organizovane a na území viacerých štátov, čo podľa názoru krajského súdu odôvodňovalo potrebu vykonania ďalších procesných úkonov. Takisto krajský súd poukázal aj na prvok potreby cezhraničnej spolupráce, ktorá bola v rámci vyšetrovania realizovaná, a s tým spojenú potrebu následného preloženia listinných dokumentov z nej pochádzajúcich. Všetky tieto okolnosti považoval krajský súd za také, ktoré vo svojom súhrne vykazujú obťažnosť veci, ktorá neumožnila ukončiť vec v rámci prípravného konania v základnej lehote väzby. K danosti dôvodov útekovej a preventívnej väzby sťažovateľa sa krajský súd stotožnil s argumentáciou príslušného prokurátora, ktorý v návrhu na predĺženie väzby sťažovateľa poukázal na to, že sťažovateľ okrem toho, že mu hrozí v prípade uznania viny vysoký trest, má síce trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, tento má však iba formálny charakter, keďže sa sťažovateľ reálne zdržiava na území Ukrajinskej republiky, a tiež na to, že je sťažovateľ za rovnako závažnú organizovanú úmyselnú trestnú činnosť stíhaný aj na území Ukrajinskej republiky.

9. Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením namietaného uznesenia krajského súdu, tak ako je prezentované v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia, konštatuje, že sa mu uvedené zdôvodnenie predĺženia väzby sťažovateľa o lehotu jedného mesiaca, nejaví ako vägne a nepresvedčivé a ani protirečivé, ako to tvrdí sťažovateľ. V konkrétnej ústavnej otázke ústavný súd uvádza, že ak aj boli relevantné listiny získané formou cezhraničnej právnej pomoci s Ukrajinou republikou zaobstarané, tak ako to uvádza sťažovateľ, ešte pred podaním návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa, nič to nemení na skutočnosti, že tento moment mal z hľadiska časových nárokov nepochybne vplyv na postup vo vyšetrovaní a s ním spojená následná potreba zabezpečenia prekladu týchto listín sú jednými z relevantných okolností (spolu s aspektmi charakteru vyšetrovanej trestnej činnosti – jej organizovanosť, rozsiahlosť a páchanie na území viacerých štátov), ktoré dostatočne zdôvodňujú nemožnosť ukončenia vyšetrovania v základnej lehote väzby. Za takýchto okolností sa rozhodnutie krajského súdu o predĺžení väzby sťažovateľa o dobu jedného mesiaca ústavnému súdu nejaví nezodôvodneným, a teda svojvoľným. Rovnako za uchopiteľné, teda dostatočne konkrétne a náležité dôvody na udržanie preventívnej a útekovej väzby sťažovateľa považuje ústavný súd skutkové okolnosti, ktoré vo svojom návrhu na predĺženie väzby prezentoval príslušný prokurátor a s ktorými sa krajský súd ako s dostatočne intenzívnymi dôvodmi pre udržateľnosť väzby sťažovateľa stotožnil.

10. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa, resp. jeho výhrady smerujúce proti postupu vyšetrovania v prípravnom konaní v jeho meritórnej trestnej veci, kde sťažovateľ formuluje námietku zbytočných prietahov spôsobených podľa jeho vyjadrenia orgánmi činnými v trestnom konaní, ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ v tomto smere v petite ústavnej sťažnosti označil za porušovateľov okresný súd a krajský súd, resp. ich postup v rámci prvostupňového

a druhostupňového väzobného konania. Je zjavné a logické, že oba všeobecné sudy prejednávajúce v označených konaniach iba väzobné otázky svojím postupom právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru porušiť nemohli, vyšetrowanie v prípravnom konaní totiž vykonávali orgány činné v trestnom konaní (vyšetrowateľ a príslušný prokurátor), tieto však sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti ako porušovateľov neoznačil. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom oboch všeobecných súdov (rozhodujúcich o otázke väzby) a obsahom označených článkov ústavy a dohovoru boli sťažovateľom formulované námietky porušenia uvedených článkov ústavy a dohovoru namietanými postupmi okresného súdu a krajského súdu posúdené ako zjavne neopodstatnené.

11. Rovnako to platí aj v prípade argumentačných námietok sťažovateľa, v ktorých formuluje porušenie práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru a porušenie práva na tlmočníka podľa čl. 47 ods. 4 ústavy a podľa 6 ods. 3 písm. a) dohovoru (sťažovateľ zjavne nesprávne v petite označil toto právo čl. 5 ods. 2 dohovoru, pozn.) v rámci prejednávania jeho meritórnej trestnej veci – trestného obvinenia. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom oboch všeobecných súdov (rozhodujúcich o otázke väzby) a obsahom označených článkov ústavy a dohovoru boli sťažovateľom formulované námietky porušenia uvedených článkov ústavy a dohovoru namietanými postupmi okresného súdu a krajského súdu posúdené ako zjavne neopodstatnené.

12. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o ústavnom súde odmietol.

13. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2021

Peter Molnár
predseda senátu